

Tisková zpráva – Kulatý stůl k otázkám dekubitů 12. 11. 2020

Ačkoliv současná epidemiologická situace neumožnila uspořádat naše již tradiční 8. setkání „Kulatý stůl k problematice prevence, sledování a léčby dekubitů v České republice“, zvolili jsme formu on-line setkání níže uvedených zástupců odborné veřejnosti.

Mgr. Alice Strnadová, MBA, ředitelka Odboru ošetřovatelství a nelékařských povolání, hlavní sestry ČR, PhDr. Mgr. Michaela Hofštetrová Knotková, náměstek úseku regulace nelékařských povolání NCO NZO, Mgr. Nina Müllerová, manažerka kvality FN Plzeň a zástupce České asociace sester, prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D., přednostka Katedry ošetřovatelství a porodní asistence, proděkanka pro nelékařské studijní programy a informační technologie LF MU Brno a vedoucí oddělení hodnocení kvality ÚZIS, připravily tiskovou zprávu, která slouží nejen jako přehled aktivit realizovaných od posledního setkání v listopadu 2019, ale přináší výhledy do let budoucích. Přehled dosavadních aktivit je rovněž výzvou k odborné i laické veřejnosti pro připomenutí **Světového dne STOP dekubitům, který je každoročně vyhlášen Evropským poradním panelem pro otázky dekubitů (EPUAP) na třetí čtvrtek v měsíci listopadu a připadá v letošním roce na 19. listopadu.**

K pravidelné odborné diskusi se schází již od roku 2014 nejen odborníci na prevenci a léčbu dekubitů (Česká společnost pro léčbu ran, Česká asociace sester, Česká neonatologická společnost), ale také zástupci pacientů (Česká asociace paraplegiků - CZEPA), zástupci poskytovatelů zdravotních služeb, vzdělavatelů (LF MU Brno, NCO NZO Brno), představitelé podniků, odborníci na sběr a statistické zpracování dat (Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR) a také zástupci Státního zdravotního ústavu (SZÚ) a Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP).

V letošním roce byla plánovaná také velmi významná akce, a to mezinárodní konference EPUAP, která měla probíhat v Praze. Pandemie SARS-CoV-2 změnila plány nejen zdravotnickým pracovníkům, ale změnila životy lidí na celém světě. Museli jsme se přizpůsobit. Mnoho plánovaných akcí a činností bylo nutné zrušit či odložit, ale rozhodně jsme se nevzdali příležitosti uskutečnit alespoň část úkolů, které jsme si v minulém roce předsevzali. Touto cestou vás chceme informovat, co se nám podařilo a na čem ještě budeme společně pracovat.

Na počátku jsme si stanovili devět klíčových bodů, na které soustředíme pozornost a neustále se snažíme v dané oblasti něco změnit a především zlepšit.

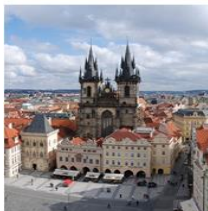
Na jednání v roce 2019 jsme se rozhodli zaměřit pozornost na výskyt dekubitů u dětské populace a stanovili si cíl - doplnit a pilotně ověřovat dataset pro monitorování dekubitů u dětských pacientů v souvislosti s použitím zdravotnického prostředku. Na realizaci cíle se podílely dětské sestry perinatologických center a Mgr. J. Fendrychová, Ph.D. – výsledky pilotního průzkumu jsou součástí této zprávy (<https://www.dekubity.eu/akce-roku/souhrn-akci-roku-2020/>).

- Vzdělávání
- Vybavení pracovišť zdravotnickými pomůckami, informačním systémem
- Odpovídající počet a skladba ošetřovatelského personálu
- Úhradu účinných preventivních opatření
- Hygiena
- Podporu podniků
- Evidenci dekubitů
- Mezinárodní spolupráce

Dále jsme se chtěli zaměřit se na aplikaci doporučení pro prevenci a péči o dekubity u dětí a na používání vhodné škály pro hodnocení rizik a vytvořit národní ošetřovatelský postup prevence a léčby dekubitů pro dětskou populaci. Jak se tento cíl podařilo splnit je uvedeno dále ve zprávě.

Olomoucká konference – Hojení ran v kostce (https://www.dekubity.eu/wp-content/uploads/2020/11/hojeni_ran_program_2020.pdf), která se konala 22. června 2020, byla jedním z mála odborných setkání, které se v letošním roce uskutečnily prezenční formou. Konference byla věnovaná dekubitům a ranám v neonatologii a pediatrii a účastnily se dětské sestry, z velké části odbornice na hojení ran, z celé České republiky. Přednášky měly velmi vysokou odbornou úroveň, byly zaměřené na celé spektrum ran u dětí, jejich hodnocení a zkušenosti s jejich léčbou a nechyběla ani velmi živá diskuze. Závěrem se účastníci shodli na potřebě vytvoření Národního standardu ošetřovatelské péče o rány a dekubity u dětí se zaměřením na specifika kůže dle jejich věku. Problematika dekubitů a ran u dětí není tak často prezentována, a proto se organizátoři konference shodli, že budou v setkáních zaměřených na výskyt a hojení ran u dětí pokračovat.

EPUAP 2021
Prague,
Czech Republic
18 - 20 October 2021

Konference EPUAP je přesunuta na příští rok, tedy rok 2021 a všichni již registrovaní účastníci budou mít registraci automaticky převedenou. Zájem o informace zejména v oblasti související s používáním zdravotnických prostředků byl veliký a v souvislosti s pandemií SARS-CoV-2 vznikaly nové problémy. Proto výbor EPUAP zhodnotil situaci ohledně organizace konference v Praze a navrhl všem zájemcům o informace v oblasti dekubitů variantu **virtuální konference, která se uskutečnila 24. září 2020** <https://www.dekubity.eu/akce-roku/souhrn-akci-roku-2020/> vám nabízíme stručný souhrn od přímých účastníků konference a dále máte možnost přečíst si abstrakta přednášek na portálu Dekubity.eu nebo přímo na webových stránkách EPUAP: www.epuap.com.

Analýza nákladovosti léčby dekubitů – determinanty péče (CAPUT). Podstatou řešení projektu je příprava a ověření metodiky pro sledování nákladovosti dekubitů u hospitalizovaných pacientů. V projektu budou sbírána a vyhodnocována standardní data o výskytu a léčbě dekubitů, následně bude vytvořen speciální dataset umožňující posouzení nákladovosti péče o dekubity (léčebné i ošetřovatelské intervence). Výchozími daty pro analýzu dat budou stávající registry, nemocniční informační systém a identifikace benefitů a limitů údajů získaných z hospitalizačních záznamů. Hlavním aplikovaným výstupem projektu bude detailní metodika (ekonomický model) pro komplexní sledování nákladovosti dekubitů u hospitalizovaných pacientů využitelný v klinické praxi pro lůžkové poskytovatele zdravotních služeb.

Kód projektu: NU20-09-00094
Období řešení: 5/2020 - 12/2023
Projektový tým:
prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D.
PhDr. Petra Bůřilová, BBA
RNDr. Jiří Jarkovský, Ph.D.
PhDr. Miloslav Klugar, Ph.D.
Mgr. Jitka Klugarová, Ph.D.
RNDr. Jan Mužík, Ph.D.
PhDr. Simona Saibertová, Ph.D.

**„NÁRODNÍ OŠETŘOVATELSKÝ POSTUP
PREVENCE VZNIKU DEKUBITŮ A PÉČE O DEKUBITY“**
soubor doporučení a návod pro tvorbu místních ošetřovatelských postupů
v zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb
Vydává Ministerstvo zdravotnictví ČR
ve spolupráci
s Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů,
Českou asociací sester, Profesní a odborovou unií zdravotnických pracovníků, Asociací
vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí, Spolkem vysokoškolských
vzdělaných sester a Českou společností pro léčbu rány

Národní ošetřovatelský postup pro dospělé pacienty - Ministerstvo zdravotnictví vydalo ve vazbě na ustanovení § 47 odstavce 3 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve Věstník č. 2/2020, a ve spolupráci s Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských oborů v Brně, se zástupci poskytovatelů zdravotních služeb, profesních a odborných společností národní ošetřovatelský postup „Prevence vzniku dekubitů a péče o dekubity“ jako soubor

doporučení a návod pro tvorbu místních ošetřovatelských postupů v zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb. Národní ošetřovatelský postup vznikl s využitím poznatků

projektu AZV – dekubity a spoluprací s ÚZIS a reflektuje požadavky na sběr dat v SHNU <https://www.dekubity.eu/informace-pro-odbornou-verejnost/doporuceni/>.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

V rámci Národního projektu Klinické doporučené postupy vznikají Klinické doporučené postupy (KDP) dle přesně stanovené mezinárodně uznávané metodologie. Více na <https://kdp.uzis.cz/>. Součástí projektových aktivit je příprava národního KDP adopcí mezinárodně uznávaného doporučení Evropského poradního panelu pro otázky dekubitů (EPUAP). Předpokládané datum dokončení 1. verze KDP je 31. listopad 2020. Garant KDO-AZV-33 je prof. PhDr. Andrea Pokorná, Ph.D., hlavní metodik je Mgr. Bc. Tereza Vrbová, Ph.D. a PhDr. Petra Bůřilová, BBA. Dále se na přípravě KDP podílí pracovní tým odborníků z praxe:

PhDr. Mgr. Michaela Hofštetrová Knotková
MUDr. Alice Hokynková, Ph.D.
Mgr. Nina Müllerová
Mgr. Alice Strnadová, MBA
MUDr. Jan Stryja, Ph.D.
MUDr. Petr Šín, Ph.D.
MUDr. Lia Vašíčková

Klinické doporučené postupy

Operační program Zaměstnanost,
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0008221

Prioritní osa OPZ: 2 – Sociální
začleňování a boj s chudobou

Hlavní řešitel projektu:

Agentura pro zdravotnický výzkum
České republiky (AZV ČR)

Partneři:

Ministerstvo zdravotnictví České
republiky (MZ ČR)
Ústav zdravotnických informací
a statistiky ČR (ÚZIS)

Národní ošetřovatelský postup pro dětské pacienty - Jedním z úkolů, které jsme si na minulém setkání předsevzali, bylo vytvoření národního ošetřovatelského postupu prevence a léčby dekubitů pro dětskou populaci. Předsedkyně neonatologické sekce ČAS Bc. Michaela Kolářová oslovila zástupce perinatologických center. Ve spolupráci s Mgr. Jaroslavou Fendrychovou, Ph.D. a PhDr. Mgr. Michaelou Hofštetrovou Knotkovou z NCO NZO vytvořily návrh Národního ošetřovatelského postupu, který byl řádně oponován Neonatologickou společností J. E. Purkyně a dalšími odbornými subjekty. Nový národní ošetřovatelský postup „Péče o kůži a pupeční pahýl novorozence“ je v současné době v řádném vnitřním připomínkovém řízení MZ ČR. V souvislosti s tvorbou národních ošetřovatelských postupů v neonatologii bylo přistoupeno pro rok 2021 k vypracování postupů pro dětské pacienty.

Portál Dekubity.eu (<https://www.dekubity.eu/>). Po pěti letech jsme spustili novou podobu webových stránek ve zcela nové grafické podobě. Hlavní novinkou, které si uživatel všimne na první pohled, je modernější grafické zpracování stránek. Došlo také k několika změnám, například zcela novému složení hlavního menu na webu, díky kterému by orientace na stránkách měla být jak pro veřejnost tak i zdravotníky jednodušší. Došlo k nové kategorizaci článků. Ke vzniku nového designu a obsahu portálu mohlo dojít pouze za přispění partnerů portálu Dekubity.eu. (Hartmann-Rico a.s., VITAPUR spol. s r.o., SORAL & HANZLIK Medical s.r.o., Mölnlycke Health Care s.r.o.). Portál do konce listopadu nabídne zcela novou publikaci – český překlad Quick reference guide. Tato Příručka přináší nejnovější souhrn doporučení a výběr z výsledků výzkumu týkajících se prevence a léčby dekubitů. Podrobnější verze této příručky, Doporučení pro klinickou praxi (Clinical Practice Guideline), poskytuje detailní analýzu a diskusi k dostupným studiím, kritické zhodnocení předpokladů a znalostí této oblasti a popis toho, jak směrnice vznikala. Tato Příručka je určena zdravotnickým pracovníkům, kteří hledají rychle dostupné informace o péči o pacienty v klinickém prostředí. Uživatelé by se však neměli spoléhat pouze na informace uvedené v této Příručce. Doporučení pro klinickou praxi je řešeno v rámci projektů AZV ČR. Předpokládané datum dokončení 1. verze je listopad 2020. Na základě nově vydaného klinicky doporučeného

postupu a Příručky bude provedena v roce 2021 revize vzdělávacího programu certifikovaného kurzu Hodnocení rizik, prevence a léčba dekubitů.

Výskyt poškození kůže u novorozenců - z iniciativy Kulatého stolu i doporučení EPUAP vznikl podnět na zavedení sledování výskytů poškození kůže u novorozenců. Jelikož dosud nebyla zavedena jednotná metodika pro klasifikaci a evidenci poškození kůže, potažmo dekubitů. Tohoto projektu se ujala Mgr. Jaroslava Fendrychová, Ph.D., připravila metodiku sledování výskytu poškození kůže u novorozenců a oslovila vrchní sestry perinatologických center ČR, které zahájily sběr dat od ledna 2020. Šetření probíhá celý rok 2020, v této zprávě nabízíme průběžné výsledky za období od 1. 1. 2020 do 30. 9. 2020.

- Šetření se zúčastnilo 11 perinatologických center (z celkových 12), novorozenecké oddělení Thomayerovy nemocnice Praha a novorozenecká JIP (odd. 56) Pediatrické kliniky FN Brno, které není součástí perinatologického centra FN Brno.
- Výskyt poškození kůže byl ve zmíněných zdravotnických zařízeních sledován na třech typech oddělení, a to na jednotkách intenzivní péče (JIP), odděleních intermediární péče (IMP) a na standardních novorozeneckých odděleních. Celkem bylo zaznamenáno 291 poškození kůže, z toho 184 na JIP, 74 na IMP a 33 na standardních odděleních.
- Nejčastějšími typy poškození kůže byly erose, poté opruzeniny a chirurgické rány. Dekubity byly na čtvrtém místě. Dekubity I.-IV. stupně se u sledovaných novorozenců vyskytovaly převážně v oblasti úst a nosu (po nasálním CPAPu).
- Celou zprávu s výsledky naleznete na <https://www.dekubity.eu/akce-roku/souhrn-akci-roku-2020/>.

Původní návrh na evidenci dekubitů u dětí jako podskupina L-89 v systému vykazování dat pro ÚZIS byl odložen na rok 2021 z důvodu epidemiologické situace a jiné priority ve sběru dat na ÚZIS. Z předběžných výsledků získaných z analýzy dat z NTZIS za období 2015-2019 vyplývá, že nejčastěji jsou dekubity vykazovány u dětí do 1 roku (n=44) a dětí ve věku 18 let (n=38). Roční průměr je velice nízký od 2 do 8,8 vykázaných dekubitů. Nejčastěji se vyskytuje 1. stupeň (n=149), nejvyšší 4. stupeň byl vykazován za sledované období 32x. Na dokončení tohoto úkolu budeme pokračovat v příštím roce a všechny zainteresované strany budou informovány.

Nabídkou, kterou bychom se chtěli ve spolupráci s odborníky v příštím období podrobněji zabývat, přichází od zástupců průmyslu prostřednictvím asociace CzechMed, a to návrhem projektu „Dekubity Free Hospital“. Jedná se o návrh projektu, který by měl propojit odborníky, plátce, poskytovatele zdravotní péče i dodavatele do funkčního systému, jehož výsledkem bude snížení výskytu dekubitů na pracovištích a zefektivnění

celkové péče s využitím nejnovějších klinických poznatků a moderních ošetrovatelských postupů. To vše v úzké spolupráci s předními odborníky a s využitím již funkčních nebo právě připravovaných metodických postupů a dalších projektů, viz např. Národní portál pro Systém hlášení nežádoucích událostí (SHNU).

Vítáme každou ověřenou aktivitu, která by vedla ke snižování výskytu dekubitů a zavádění systémů dobré praxe v prevenci a léčbě dekubitů. K možné realizaci lze využít Rezortně bezpečnostní cíl č. 8, který má stanovená kritéria pro naplnění tohoto cíle. Dále je možné inspirovat se v modelu „Národní síť nemocnic bez tabáku“, které mají vytvořený systém sebehodnocení a podle počtu dosažených bodů a splnění dalších podmínek může nemocnice získat zlatou, stříbrnou nebo bronzovou medaili. Pochopitelně je možné využít i hodnotící komise složené z odborníků. Návrh projektu, včetně možného pilotního ověření je nutno pečlivě projednat Oddělením kvality MZ ČR za účasti všech relevantních odborníků.

Úkol, který přetrvává i pro další období, je navýšení kompetencí sester a vybraných nelékařských zdravotnických pracovníků zejména v oblasti preskripce vymezených zdravotnických prostředků. Byly projednány a předloženy návrhy na novelu zákonů, konkrétně zákona o veřejném zdravotním pojištění č. 48/1997 Sb., v platném znění a zákona č. 268/2014 Sb., o zdravotnických prostředcích, ve znění pozdějších předpisů, avšak současná epidemiologická situace odložila jejich projednávání v PS Parlamentu ČR.

Ministerstvo zdravotnictví podporuje iniciativy, které pomáhají zdravotnickým pracovníkům v jejich nelehké práci, proto jsou překládané odborné publikace, které jsou dostupné na portálu Dekubity.eu:

- Prevence a léčba poškození kůže způsobené osobními ochrannými pomůckami – verze 2020
<https://www.dekubity.eu/wp-content/uploads/2020/10/prevence20poc5a1kozenc3ad20kc5afc5bee20pc599i20uc5bec3advc3a1nc3ad20oop.pdf>
- Doporučený postup prevence poranění kůže způsobených osobními ochrannými pomůckami COVID-19
<https://www.dekubity.eu/informace-pro-odbornou-verejnost/doporuceni/>.

